

Vágvölgyi László

A tűzvédelmi műszaki leírás az új OTSZ tükrében

Egy tervezett épületnél különösen fontos, hogy használata biztonságos, azon belül tűzvédelmi szempontból is megfelelő legyen. Az új OTSZ ezzel kapcsolatos előírásait foglaljuk össze.

A beruházás célja

Egy megtervezett és megvalósuló épületnek számtalan előírást, elvárást kell kielégítenie annak érdekében, hogy alkalmas legyen az elvárt használat céljára. Különösen fontos, hogy a beruházás úgy valósuljon meg, hogy használata biztonságos, azon belül **tűzvédelmi szempontból** is megfelelő legyen. Hogy ez megvalósuljon, egyre nagyobb felelősséget, együtt gondolkodást követel a beruházás minden résztvevőjétől, a tervezőktől, engedélyező hatóságoktól, kivitelezőktől és a tűzvédelmi szakemberektől egyaránt.

Jogszabályi háttér

- 1997. évi LXXVIII. törvény: az épített környezet alakításáról és védelméről (továbbiakban: Étv.)
- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet: az országos településrendezési és építési követelményekről (továbbiakban: OTÉK)
- 290/2007. (X. 31.) Korm. Rendelet: az építőipari kivitelezési tevékenységről, az építési naplóról és a kivitelezési dokumentáció tartalmáról
- 85/2000. (XI. 8.) FVM rendelet: a telekalakításról (melléklet)
- 46/1997. (XII. 29.) KTM rendelet: az egyes építményekkel, építési munkákkal és építési tevékenységekkel kapcsolatos építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról (2. számú melléklete)
- 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet: az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról
- 1996. évi XXXI. törvény: a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról (továbbiakban: Tvt.)
- 116/1996. (VII. 24.) Korm. rendelet: a tűzvédelmi bírságról
- 79/2007. (IV. 24.) Korm. rendelet: A tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről és a tűzvédelmi hatósági tevékenység részletes szabályairól
- 35/1996. (XII. 29.) BM rendelet: az Országos Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról (2008. május 22-ig)
- 2/2002. (I. 23.) BM rendelet: a tűzvédelem és a polgári védelem műszaki követelményeinek megállapításáról (2008. május 22-ig)
- 19/2007. (VIII. 29.) ÖTM rendelet: a tűzvédelem atomenergia alkalmazásával kapcsolatos sajátos követelményeiről és a hatóságok tevékenysége során azok érvényesítésének módjáról

- **9/2008. (II. 22.) ÖTM rendelet: az Országos Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról (továbbiakban: OTSZ) 2008. május 22-én lép hatályba!**

Az **Étv.** az építményekkel szemben támasztott általános követelmények között előírja, hogy az **építmény elhelyezése során biztosítani kell:**

- a) az építmény, továbbá a szomszédos ingatlanok és építmények **rendeltetésszerű és biztonságos használhatóságát,**
- b) az építmény **közszolgálati (tűzoltó, mentő stb.) járművel történő megközelíthetőségét,**
- c) a környezetvédelem és a természetvédelem sajátos követelményeit és érdekeit,
- d) a közhasználatú építmények esetében a **mindenki számára biztonságos és akadálymentes megközelíthetőséget;**
- e) a rendeltetésszerű telekhasználatot.

Az építmények és azok részeinek (önálló rendeltetési egység) építése, bővítése, felújítása, átalakítása, helyreállítása, korszerűsítése során érvényre kell juttatni az országos építési szakmai követelményeket, különösen

- a) a mechanikai ellenállás és stabilitás,
- b) a tűzbiztonság,**
- c) a higiénia, egészség- és környezetvédelem,
- d) a használati biztonság,
- e) a zaj és rezgés elleni védelem,
- f) az energiatakarékosság és hővédelem,
- g) az életvédelem és katasztrófavédelem követelményeit.

Az **OTÉK** a tűzbiztonság alatt az alábbiakat rögzítette, melyet az OTSZ tovább részletezett.

Tűzbiztonság

Az építményt és részeit, az önálló rendeltetési egységet, helyiséget úgy kell megvalósítani, ehhez az építési anyagot, épületszerkezetet és beépített berendezést úgy kell megválasztani és beépíteni, hogy az esetlegesen keletkező tűz esetén

- a) *állékonyáguk az előírt ideig fennmaradjon,*
- b) *a tűz és a füst keletkezése és terjedése korlátozott legyen és mérgező elemet ne tartalmazzon,*
- c) *a tűz a szomszédos önálló rendeltetési egységre, építményre lehetőleg ne terjedhessen tovább,*
- d) *az építményben lévők az építményt az előírt időn belül elhagyhassák vagy kimentésük lehetősége műszakilag biztosított legyen,*
- e) *a mentőegységek tevékenysége ellátható és biztonságos legyen.*

Az **OTSZ** az építmények tűzvédelmi követelményrendszerének céljai között az alábbiakat határozza meg.

Épületszerkezetek, építőanyagok és építési termékek

Az épületszerkezeteket a tervezés során úgy kell kiválasztani, hogy az alábbiak teljesüljenek:

- a) az épületszerkezetek teherhordó képességüket tűz esetén az előírt időtartamig megtartsák,
- b) a tűzvédelmi célú épületszerkezetek, anyagok, termékek tűz esetén szerepüket az előírt időtartamig betöltsék, funkciójukat megtartsák, a tűz jelenlétére hatékonyan reagáljanak,
- c) a tűz és kísérelőjelenségei terjedését funkciójuknak megfelelően gátolják, nehezítsék, vagy irányítsák,
- d) az általuk okozott tűzterhelés, a belőlük fejlődő hő, füst, égésgázok mennyisége a lehető legkisebb legyen.

Az építmények elhelyezése

Az épületeket, építményeket úgy kell elhelyezni, hogy:

- a) tűz esetén a szomszédos épületeket, építményeket gyulladásveszély, a tűz áttérjedésének veszélye ne veszélyeztesse,
- b) a tűzoltóegységek az épületeket, építményeket akadálytalanul, késedelem nélkül megközelíthessék,
- c) a tűzoltó gépjárművek hatékony tűzoltási és mentési működése biztosított legyen,
- d) a környezetükben elegendő és alkalmas szabadterület legyen a kimenekülő személyek számára.

Kiürítés és mentés

Az épületeket, építményeket úgy kell kialakítani, hogy:

- a) a benntartózkodó személyeket tűz esetén gyorsan és figyelemfelkeltő módon (indokolt esetben több szakaszban) tájékoztathassák, riaszthassák,
- b) a benntartózkodó és önálló menekülésre képes személyek az előírt normaidőn belül biztonságos helyre vagy védett térbe távozhassanak,
- c) a mozgásban/cselekvőképességben akadályozott, vagy fogyatékos személyek segítséggel történő menekülése, mentése az ilyen rendeltetésű, és az akadálymentesen megközelíthető épületekben, építményekben biztosítva legyen,
- d) a kialakítás a kiürítési útvonalak késedelem nélküli használatát tegye lehetővé (felismerhetőség, megfelelő biztonsági jelzések alkalmazása, megvilágítás, akadályok feloldása, hő- és füstmentesség, átbozsátóképesség),
- e) a benntartózkodó állatokat el lehessen távolítani.

Hő és füst elleni védelem

Az épületek, építmények kialakítása során biztosítani kell az alábbiakat:

- a) a felszabaduló hő és füst a lehető leghatékonyabb módon eltávozhasson a szabadba,
- b) a felszabaduló hő ne csökkentse a teherhordó szerkezetek állékonyságát,
- c) az erre szolgáló eszközök, berendezések az előírt időtartamig hatékonyan és üzembiztosan működjenek,

- d) a benntartózkodók menekülési útvonalára a fejlődő hő és füst ne vagy csak olyan mértékben juthasson be, ami még nem nehezíti a menekülést (látótávolság, menekülési út felismerése, mérgező gázok hiánya, stb.), a kiürítési útvonalra előírt egyéb feltételekkel közösen,
- e) a tűzoltásvezetőnek legyen lehetősége a hő és füst elleni védelem eszközeinek hatékony használatára, a füst- és tűzterjedés befolyásolására,
- f) a tűzoltás elősegítése érdekében a szükséges helyeken kialakuljon a megfelelő füstmentes levegőréteg.

Tűzoltó beavatkozás

Az építmények, épületek kialakítása biztosítsa az alábbiakat:

- a) a jogszabályban előírt helyeken a tűzjelzés emberi közreműködés és késedelem nélküli, és megfelelő részletezettségű továbbítását összevont, vagy a tűzoltóság ügyeletére,
- b) indokolt esetben az épületbe, építménybe való, károkozás nélküli bejutást,
- c) az épület, építmény jellegének megfelelő oltóanyag-ellátást, annak gyors és hatékony igénybe vételét,
- d) a tűzvédelmi áramtalanítás lehetőségét a tűzoltók életének védelme érdekében,
- e) a kárhelyi rádióforgalmazást nehezítő körülmények esetén annak megkönnyítését,
- f) a mentésben közreműködők számára az épületen belüli gyors és biztonságos közlekedést, irányfelismerést utánvilágító, vagy világító menekülési útvonaljelző biztonsági jelzések alkalmazásával,
- g) a különböző tűzvédelmi berendezések, eszközök használatát, kezelését, azok utánvilágító, vagy világító biztonsági jelzésekkel történő megjelölésével.

Mi írja elő a tűzvédelmi fejezet, dokumentáció, műleírás készítését?

A tűzvédelmi tv. már 1996-tól előírta, hogy a **felelős tervező köteles a tervekhez tűzvédelmi fejezetet készíteni**, amelynek tartalmaznia kell a vonatkozó jogszabályokban, hatósági előírásokban foglalt követelmények kielégítését. A kivitelező pedig köteles a tervben szereplő tűzvédelmi követelményeket a kivitelezés során megtartani, megvalósítani és a tervezési hiányosságok megszüntetését a felelős tervezőnél, illetőleg a beruházónál kezdeményezni.

A tűzvédelmi követelmények érvényesítéséről mind a felelős tervezőnek, mind a kivitelezőnek írásban kell nyilatkoznia.

Az új OTSZ szintén előírja, hogy az építmények építészeti-műszaki tervezése során a tűzvédelmi műszaki kialakítást tűzvédelmi műleírásba, dokumentációba kell foglalni. Minden terv része a tűzvédelmi műleírás, dokumentáció!

Mit kell tartalmaznia a tűzvédelmi műleírásnak, dokumentációnak?

Az új OTSZ és a 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet szerint is a tűzvédelmi műleírás, dokumentáció tartalmazza:

- a) az épület megközelíthetőségére,
- b) oltóvíz ellátására,

c) tűzveszélyességi osztályba sorolására, tűzállósági fokozatára,
d) az alkalmazott épületszerkezetek éghetőségi és tűzállósági paramétereire,
e) a tűzszakaszok elhelyezkedésére, kiürítési számítására,
f) épületgépészeti kialakítására, villámvédelmi rendszerére, valamint
g) a tűzjelzésre és oltásra
vonatkozó megoldásokat.

A 290/2007. (X. 31.) Korm. rendelet előírja, hogy a kivitelezési dokumentáció tűzvédelmi munkarésze tartalmazza:

- a) az építmény megközelíthetőségét, **tűztávolságát**,
- b) az építmény oltóvíz-ellátásának biztosítását,
- c) az építmény tűzveszélyességi osztályba sorolását, tűzállósági fokozatát,
- d) a tűzszakaszok elhelyezkedését, **a tűzszakasz-határokat és azokon található nyílászárók és átvezetések leírását**,
- e) az alkalmazott épületszerkezetek éghetőségi és tűzállósági paramétereit,
- f) **a tűzterhelés meghatározását**,
- g) **a kiürítési feltételek biztosítását**,
- h) az épületgépészet és a villámvédelmi rendszer kialakítását, valamint
- i) **a hő- és füstelvezetésre**, tűzjelzésre és tűzoltásra vonatkozó megoldásokat.

Véleményem szerint az itt szereplő többlet követelmények egy részével már az építési engedélyezési dokumentációhoz készített tűzvédelmi műleírásnál is kellene foglalkozni.

A tűztávolság meghatározása már a tervezés kezdeti fázisában is fontos. A szükséges oltóvíz biztosítás időtartama a tűzterhelés függvénye, sőt bizonyos épületek (pl. tárolási épületek) megengedett tűzszakasz-területét se lehetne meghatározni a tűzterhelés ismerete nélkül.

19/2007. (VIII. 29.) ÖTM rendelettel kiadott Nukleáris Tűzvédelmi Szabályzat további speciális előírásokat tartalmaz. Az atomerőművek vonatkozásában a vonatkozó jogszabályokban meghatározottakon túlmenően az **építészeti tűzvédelmi tervfejezet** a következőket tartalmazza:

- az átalakítás, bővítés mértékében a tűzkockázat-elemzést;
- az alkalmazott tűzvédő rendszer, bevonat karbantartására, felülvizsgálatára, felújítására, valamint az alkalmazása során betartandó technológiára vonatkozó terveket és műszaki leírásokat;
- a technológiai tűzvédelmi leírást, amely tartalmazza a tervezéssel érintett helyiségekben a gépekkel, berendezésekkel, készülékekkel végzett tevékenység leírását, a tervezett technológia tűzvédelmi hatásait;
- a technológiában alkalmazásra kerülő, a technológia során keletkező anyagok tűzvédelmi jellemzőinek meghatározását (biztonsági adatlap szerinti tűzvédelmi jellemzők);
- a technológiai folyamat során kialakuló tűz- vagy robbanásveszélyes állapot valószínűségének meghatározását tűzkockázat-elemzéssel alátámasztva. A tűzkockázat-elemzés alapján a jelző, beavatkozó és oltórendszerek szükségességét és a tervezett rendszer ismertetését;

- a tűzveszélyes gépek, felszerelések, szerelvények, technológiai berendezések tűzveszélyességét, alkalmazási helyüket és a biztonsági követelmények meghatározását;
- a megengedettnél nagyobb hőfejlődés vagy nyomásemelkedés következtében veszélyessé váló gépi berendezések biztonsági (automatikus) rendszerének leírását (a technológiai szabályozó-berendezéseken kívül);
- a villamos szerelvények, berendezések, gépek és az éghető anyag (éghető anyagú épületszerkezet) között betartandó távolság biztosítását;
- a villamos betáplálás módját, kábelek védelmét;
- a sztatikus feltöltődés elleni védekezés szükségességét, a védekezés módját;
- a tűzjelzés követelményeit.

Ki készíthet tűzvédelmi műszaki leírást?

A tűzvédelmi műleírás készítése **2008. május 22-ig** nem volt szakmai végzettséghez kötve! Általában az építésztervező készítette, jobb esetben tűzvédelemhez értő szakember bevonásával, megbízásával.

Az OTSZ kimondja, hogy **a tűzvédelmi műleírás, dokumentáció készítése szaktevékenység, azt csak megfelelő szakértelemmel rendelkező személy készítheti**, ezért ahol a tűzvédelmi szakhatóság igénybevétele szükséges az építési engedélyezési eljárás során, ott a felelős tervező köteles tűzvédelmi szakértőt (építmények tűzvédelme, építész-, elektromos-, gépész tűzvédelmi szakértő) **bevonni a tűzvédelmi műleírás elkészítésébe**. Vegyipari, olajipari és gázipari tervezés során a szakterületnek megfelelő tűzvédelmi szakértő közreműködése is megengedett.

Megjegyzés:

A 9/2006. (II. 27.) IM rendelet szerinti igazságügyi szakértői szakterület megnevezése: Építmények tűzvédelme

6/2007. (III. 13.) ÖTM rendelet szerinti tűzvédelmi szakértői szakterületek:

- Építész tűzvédelmi szakértő
- Elektromos tűzvédelmi szakértő
- Gépész tűzvédelmi szakértő
- Olajipari tűzvédelmi szakértő
- Gázipari tűzvédelmi szakértő
- Vegyész tűzvédelmi szakértő

Mikor kell szakhatóságként közreműködni az építésügyi hatósági eljárásokban?

Építésügyi hatósági eljárásokban a szakhatósági közreműködés a tűzvédelem területén kötelező az **"A–C" tűzveszélyességi osztályba tartozó és az "A–B" tűzveszélyességi osztályú helyiségeket tartalmazó épületek, az 500 m² alapterület feletti "D–E" tűzveszélyességi osztályba tartozó ipari, mezőgazdasági és tároló épületek, közösségi épületek (mindegyik!), valamint (a pinceszintek kivételével) a kétszintesnél nagyobb szintszámú lakó- és üdülőépületek** építésügyi hatósági

(kivéve a bontás) engedélyezési eljárásaiban. (46/1997. (XII. 29.) KTM rendelet 2. számú melléklete szerint.)

Az építésügyi hatósági eljárásokban - néhány kivételtől eltekintve - a tűzvédelem területén közreműködő szakhatóságok:

- I. fokon a területileg illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóság,
- II. fokon a területileg illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatóság, a főváros területén az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság.

Kivitelezési dokumentáció ellenőrzése

A 290/2007. (X. 31.) Korm. rendelet előírja a kivitelezési dokumentáció tervellenőrzését az alábbi esetekben:

- tömegtartózkodásra szolgáló építménynél,
- olyan építménynél, amelynek váratlan tönkremenetele, vagy veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset 300 főt meghaladó számú személy életét, egészségét veszélyeztetheti,
- honvédelmi és katonai célú építményeknél.

A tervellenőrnek - egyebek mellett - a tűzbiztonság követelményeit is vizsgálnia kell és, ha azt állapítja, hogy a dokumentáció nem megfelelő, akkor a kivitelezési tevékenység nem kezdhető meg.

Tűzvédelmi bírság

A 116/1996. (VII. 24.) Korm. rendelet szerint maximum 3.000.000.- Ft összegű tűzvédelmi bírság szabható ki:

- Tűzvédelmi szabály megszegéséért, ha az közvetlen tűz- vagy robbanásveszélyt, illetőleg tüzet idézett elő, vagy *veszélyezteti a személyek biztonságát, akadályozza a mentésüket.*

A bírság összege, ha a szabályszegést tűzvédelmi létesítési szabály megszegésével valósították meg, akkor *a létesítés költségének legalább 10%-a.*

- Ha a tűzvédelmi szabályok, előírások érvényesítésére vonatkozóan *a tervező, illetőleg a kivitelező valótlan nyilatkozatot adott.*

A bírság összege a tervezői, illetőleg a kivitelezői díj legalább 10%-a.

Vágvolgyi László ny. tű. alezredes

tűzvédelmi szakértő

T: 20-921-6741

e-mail: vagvolgyi@dravanet.hu